

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze bakalářské práce

Hodnocení kalkulace nákladů v podniku

Jana Rousová

© 2015 ČZU v Praze

Hodnocení kalkulace nákladů v podniku

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá problematikou kalkulací nákladů v podniku. Kalkulace nákladů jsou nástrojem úspěšného řízení podniku se širokým spektrem použití, umožňují řídit hospodárnost výkonů, výtěžnost ekonomických zdrojů a účinnost těchto zdrojů a tím ovlivňovat i výši hospodářského výsledku.

V teoretické části jsou na základě prostudování odborné literatury popsány běžně používané metody a techniky kalkulace, jejich stanovení, přiřazení nákladů předmětu kalkulace a dále je uveden popis kalkulačního systému.

Ve vlastní práci je charakterizován vybraný podnik, kterým je vývojově-výzkumná společnost MemBrain. Jsou uvedeny činnosti společnosti, její organizační struktura, finanční a ekonomické ukazatele, popsán používaný účetní software, výkony společnosti, používané kalkulační vzorce a rozvrhové základny.

Na základě získaných poznatků z teoretické části jsou v závěru práce zhodnoceny tyto okruhy: sledování nákladů společnosti, rozvrhování fixní režie a porovnání předběžné a výsledné kalkulace.

Klíčová slova:

kalkulace, přímé a nepřímé náklady, kalkulační metody, kalkulační vzorec, předmět kalkulace, kalkulační systém, druhy kalkulací, rozvrhová základna, výkony.

Úvod

Kalkulace nákladů jsou významným nástrojem řízení v podniku. Sledování nákladů a jejich kalkulace umožňuje řídit hospodárnost výkonů, zvyšovat výtěžnost a účinnost ekonomických zdrojů a tím ovlivňovat i výši hospodářského výsledku, proto téma kalkulací nabývá na důležitosti ve stále se zvyšujícím konkurenčním prostředí.

Správné zvolení metody kalkulace, vhodné rozvrhové základny, přiřazení nákladů předmětu kalkulace a následné porovnání předběžné a výsledné kalkulace pomáhá lépe řídit náklady a výnosy a tím zvyšovat konkurenceschopnost podniku.

Propracovanost a rozsah kalkulačního systému souvisí s velikostí podniku, jeho zaměřením, složitostí a uspořádáním jednotlivých činností. Samotné sestavování závisí především na účelu, ke kterému je prováděna.

Vybraný podnik, společnost MemBrain, je výzkumnou organizací, která má poskytovat služby za cenu odrážející plné náklady služby nebo za cenu tržní a je v jejím zájmu, aby měla vytvořený systém kalkulací nákladů a výnosů nabízených služeb.

Cíl práce a metodika

Cílem práce je zpracovat teoretická východiska problematiky kalkulace nákladů a aplikace těchto poznatků na konkrétním příkladu vybrané společnosti a následné zhodnocení problémových oblastí.

Metodika zpracování vychází ze sběru dat a studia zákonných norem, odborné literatury, článků a dalších zdrojů. Na základě jejich prostudování je proveden výběr adekvátních teoretických východisek řešené problematiky. Tyto teoretické poznatky jsou aplikovány při zpracování praktické části vlastní práce. Vlastní práce vychází z charakteristiky konkrétního podniku a popisu současného stavu řešené problematiky na základě interních materiálů podniku. Pro formulaci problémových oblastí a zhodnocení výsledků je použita metoda komparace s teoretickými východisky, metoda analýzy a syntézy zjištěných faktů.

Teoretická část

V teoretické části práce je popsána problematika kalkulací nákladů v podniku. Je vymezen pojem kalkulace jako nástroj pro propočet nákladů, přínosu, zisku, respektive jiných finančních veličin za výrobek, práci nebo službu či jinak naturálně vyjádřený výkon. Teoretická rešerše dále představuje běžně používané metody a techniky kalkulací, kalkulační vzorce, možnosti přiřazování nákladů předmětu kalkulace. Podle rozsahu zachycených položek se rozeznává kalkulace úplných nákladů, pokud byly zahrnuty všechny nákladové položky, nebo kalkulace neúplných nákladů. Základem kalkulací je srovnání předběžné a výsledné kalkulace.

Vlastní práce

Vlastní práce je zaměřena na charakteristiku výzkumně-vývojové společnosti MemBrain, (založené v roce 2008 oddělením útvaru výzkumu a vývoje z mateřské společnosti Mega a.s.) a na analýzu systému kalkulací, který je ve společnosti stále zpracováván. Společnost je nositelem certifikátu ČSN EN ISO 9001:2001, ČSN EN ISO 14001:2005 a OHSAS 18001:2007. Hlavním předmětem činnosti společnosti je výzkum a vývoj v oblasti

membránových procesů a dalších komerčně využitelných oborů a poskytování inženýrských služeb. Zaměření společnosti MemBrain je primárně na výzkum a vývoj s podporou veřejných zdrojů. Společnost realizuje výzkum a vývoj v rámci tzv. nehopodářské činnosti společnosti s cílem vytvořit specifické portfolio produktů (znalostní báze pro prodej služeb, výrobků a technologií), které komercionalizuje v rámci své hospodářské činnosti.

Druhá část vlastní práce poukazuje na současný stav řešené problematiky. Popisuje účetní software, výkony podniku, jimiž jsou tržby za inženýrské, konzultační a poradenské služby, tržby za technologické práce a pilotáže. Předmětem kalkulace může být projekt, zakázka, produkt a činnost, kalkulační jednicí jednotlivé zakázky. V podniku se používají podle druhu kalkulace nabídková, plánová, průběžná a výsledná. Porovnáním jsou zjišťovány podstatné odchylky od stanovených odhadů s cílem provést příslušná opatření k zamezení jejich dalšího výskytu. Velký význam má průběžná kalkulace, protože umožňuje ještě v průběhu operativní zásahy do realizace.

Zhodnocení a závěr práce

Výsledkem vlastní práce bylo zhodnocení důležitých hledisek kalkulací nákladů, jímž je sledování nákladů, použití kalkulačního vzorce, rozvrhování fixní režie a porovnání plánové a skutečné kalkulace. Daná společnost je příjemcem dotací národních a mezinárodních grantů, musí se řídit zákonem o kalkulaci u dotování, například rozvrhovat režijní náklady na základě tzv. Full cost metody.

Je hodnoceno použití účetního softwaru propojeného s informačním systémem, který podporuje controllingové činnosti společnosti, tj. proces plánování, hodnocení a navrhování opatření. Systém umožňuje vytvářet uživatelské reporty jako výstup těchto procesů. Výstupem projektu jsou i definované reporty.

V závěru je na jednoduchém příkladu zhodnocena předběžná a výsledná kalkulace zakázky společnosti.

Seznam vybraných použitých zdrojů

FIBÍROVÁ, Jana. *Nákladové a manažerské účetnictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 430 s., ISBN 978-80-7357-299-0.

HRADECKÝ, Mojmír, LANČA, Jiří, ŠIŠKA, Ladislav. *Manažerské účetnictví*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 259 s., ISBN 978-80-247-2471-3.

KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2., rozš. vyd. Praha: Management Press, 2005, Vzdělávání účetních v ČR (Institut svazu účetních). 475 s., ISBN 80-726-1131-3.

